

Prevence uklouznutí, zakopnutí a pádů při práci

Uklouznutí, zakopnutí a pády (1) jsou největší příčinou úrazů ve všech sektorech počínaje těžkou výrobou a kancelářskou prací konče. V členských zemích byly identifikovány hlavní příčiny úrazů, které způsobují delší než 3 denní pracovní absence (2).

Riziko úrazů je vyšší pro zaměstnance menších a středních společností (SME), zvláště pak v podnicích s méně než 50 zaměstnanci. Použití **jednoduchých kontrolních opatření může snížit riziko zranění způsobených uklouznutími a zakopnutími**. Rady uvedené v tomto informačním listu se týkají podniků všech typů a velikostí.

Odpovědnost zaměstnavatele

Požadavky stanovené v Evropských směrniciích (3) (jako jsou směrnice o pracovištích, bezpečnostních značkách, osobním ochranném vybavení, a rámcové směrnice o bezpečnosti), které se vztahují na prevenci uklouznutí a zakopnutí zahrnují:

- Zajištění toho, aby pokud je to možné, bylo na pracovištích dostatek přirozeného světla a rovněž umělého osvětlení adekvátního pro ochranu bezpečnosti a zdraví pracovníků.
- Zajištění toho, aby pracovní plocha byla pevná, stabilní a rovná a nebyly na ní díry, otvory, či nerovné povrchy a rovněž, aby nesmekala.
- Poskytnutí bezpečnostních a zdravotní značek tam, kde není možné se riziku vyhnout, nebo není možné jej adekvátně snížit prostřednictvím preventivních opatření.
- Poskytnutí osobního ochranného vybavení (např. pracovní obuvi), které je adekvátní daným rizikům a kterému není možné zamezit jiným způsobem. Mělo by být pohodlné a dobře udržované a nemělo by přispívat k jakémukoliv zvyšování dalších rizik.
- Dodržování obecného rámce pro řízení zdraví a bezpečnosti, včetně: vyhodnocení a prevence rizik; přičemž prioritou je kladena na kolektivní opatření pro odstranění rizik; poskytování informací a školení; a poradenství zaměstnancům, koordinace bezpečnostních otázek s dodavateli.

Minimální požadavky stanovené Směrnicemi byl zavedeny **do národní legislativy**, která může zahrnovat další požadavky.

Nutná je **diskuse** s pracovníky. Použití jejich znalostí pomáhá zajistit, že rizika jsou správně vyhledána a je zavedeno realizovatelné opatření.

Udržování zdravého a bezpečného pracovního prostředí není pouze odpovědností managementu. **Zaměstnanci jsou rovněž povinni spolupracovat a starat se o svoji vlastní bezpečnost a o bezpečnost druhých tím, že budou dodržovat pokyny v souladu s poskytnutým školením.** Každý by měl být vyzván k tomu, aby přispěl ke zlepšení zdraví a bezpečnosti.

Prevence úrazů – řízení rizik

Dobrý systém na řízení zdraví a bezpečnosti zamezuje úrazům:

- Vyhledáváním problémových oblastí.
- Přijímáním rozhodnutí a chováním se podle nich.
- Zkontrolujte, že přijatá opatření byla efektivní.

Typický proces zahrnuje celou řadu kroků:

Identifikace problémů a plánování

Měly by být identifikovány klíčové oblasti rizika uklouznutí, zakopnutí a pádů – např. nerovné podlahové plochy, špatně osvětlená schodiště – a cíle pro zlepšení. Mělo by být vybráno vybavení a přijaty pracovní postupy, které umožní, aby se těmto rizikům zamezilo, nebo aby byla řízena.

Organizace

Měly by být jasně stanoveny odpovědnosti pro zajištění bezpečnosti a zdraví v různých oblastech práce.

Kontrola

Pro zajištění řádného provádění pracovních postupů a procesů jsou nezbytné kontroly. Měly by být vedeny záznamy o činnostech jako jsou úklidové a údržbářské práce.

Monitorování a přezkoumání

Je potřeba provádět periodické přezkoumání. Snižuje se počet úrazů? Je během bezpečnostních kontrol identifikována méně potenciálních rizik?

Od zaměstnavatelů se vyžaduje, aby vyhodnocovali nebezpečí a rizika týkající se zaměstnanců a ostatních osob (včetně návštěvníků, dodavatelů a veřejnosti), které mohou být jejich prací dotčeni. Mezi zkoumanými nebezpečími a riziky by měla být i uklouznutí a pády. Vyhodnocování rizik by mělo být pravidelně přezkoumáváno a aktualizováno, včetně případů, kdy dochází k podstatným změnám, jako je zavedení nového vybavení, či postupů.

Správná praxe

Tam, kde je to možné, by mělo být cílem **eliminovat** riziko u zdroje (např. vyrovnáním nerovných podlahových povrchů). Další preferovanou variantou je **nahrazení** (např. používání alternativní metody čištění podlah), následuje **oddělení** (např. používání bariér, které zabrání pracovníkům ve vstupu na mokré povrchy). Posledním preventivním opatřením je **ochrana** (např. nošení obuvi s nesmekavými podrážkami). Používání osobního ochranného vybavení by mělo být poslední formou ochrany po vyčerpání všech organizačních a technických opatření.

INRS

(1) Pády se rozumí „pády z nízké výšky“, nižší, než 2 metry..

(2) Stav bezpečnosti a zdraví při práci v Evropské Unie – Pilotní studie 2000, Evropská agentura pro zdraví a bezpečnost při práci. ISBN 92-828-9272-7

(3) <http://europe.osha.eu.int/legislation/> poskytuje odkazy na legislativu EU, podrobné informace o návodech komise pro SME a o vyhodnocení rizika a na stránky členských států, kde je možné nalézt národní legislativu pro zavedení směrnic a nálezů.

Dobré spravování objektu – Špatná správa objektu a obecně nepořádek jsou hlavní příčinou uklouznutí a zakopnutí. Udržujte pracovní prostředí v čistotě a pořádku, přičemž podlahy a přístupové cesty musí být prosty překážek. Pravidelně odklízejte odpadky, aby nedocházelo k jejich hromadění.

Úklid a údržba – Pravidelný úklid a údržba minimalizuje rizika. Odpad je nutné pravidelně odstraňovat a udržovat čisté pracovní oblasti. Metody uklízení a vybavení musí být vhodné pro čištění ošetřovaných povrchů. Během úklidových a údržbářských prací se snažte nevytvořit nová nebezpečí uklouznutí, nebo klopýtnutí.

Osvětlení – Zajistěte dobrou úroveň osvětlení, jeho fungování a polohu, za účelem zajištění toho, aby všechny podlahové plochy byly rovnoměrně osvětlené a byla jasně vidět veškerá potenciální nebezpečí, tj. překážky, rozlité tekutiny. Úroveň osvětlení musí umožnit bezpečný průchod prostory. Může být požadována externí osvětlení, neboť vnější pracoviště musí být adekvátně osvětleno.

Podlahové plochy – Podlahové plochy by měly být pravidelně kontrolovány z hlediska poškození a tam, kde je to nutné by se měla provádět údržba. Měla by být vyhledána potenciální nebezpečí spojená uklouznutím a klopýtnutím zvláště pak díry, praskliny, uvolněné kobercové krytiny a podlážky. Podlahové povrchy by měly být na každém místě vhodné pro prováděnou práci, např. musí být odolné oleji a chemikáliím používaným ve výrobních procesech. Povrchová úprava, nebo chemické ošetřování podlah může zlepšit jejich protiskuzové vlastnosti. Měly by být udržovány v čistotě.

Schodiště – K mnoha úrazům dochází na schodištích. Zábradlí, protiskuzové krytiny okrajů schodů, vysoká viditelnost a nesmekavé přední hrany schodů a rovněž dostatečné osvětlení může napomoci při zamezení uklouznutí a pádů na schodech. Ostatní změny úrovní jako jsou rampy jsou často špatně viditelné. Musí být dobře označeny pomocí příslušných bezpečnostních značek.

Rozlité tekutiny – Rozlité tekutiny ihned vytřete pomocí vhodné čisticí metody (nutná může být i chemické ošetření). Tam, kde je podlaha vlhká, používejte varovné značky a zajistěte alternativní trasy. Co způsobilo výskyt rozlité – je možné změnit pracovní metody, nebo pracoviště tak, aby se rozlité minimalizovalo?

Překážky – Tam, kde je to možné, by měly být překážky odstraněny, aby se zabránilo zakopnutí. Pokud není možné překážku odstranit, měly by být použity vhodné bariéry a/nebo varovná oznámení.

Zakrytí kabelů – Vybavení umístěte tak, aby kabely nekřížily trasy chodců. Pro pevné připevnění kabelů k povrchu používejte kabelové kryt.

Pracovní obuv – Pracovníci musí mít pracovní obuv, která je vhodná pro jejich pracovní prostředí. V úvahu je nutné vzít typ práce, podlahovou krytinu, typické podlahové podmínky a protiskuzové vlastnosti obuvi.

Venkovní pracoviště – Venkovní pracoviště musí být uspořádáno tak, aby byla minimalizována veškerá rizika spojená s uklouznutím a zakopnutím, např. prostřednictvím opatření proti uklouznutí na ledu a vhodné obuvi.

Hledání řešení – Praktická prevence

Případová studie ukazuje výhody provedení jednoduchých preventivních opatření. Zde se jednalo o úraz, který způsobil, že došlo k realizaci opatření. Podniky se však mohou ze zkušenosti jako je tato poučit a přistoupit proaktivně k prevenci podobných úrazů na svém pracovišti. **Snížení výskytu uklouznutí a zakopnutí je možné často dosáhnout s malými, nebo nulovými náklady.**

Případová studie

Pracovník upadl přes hadici se stlačeným vzduchem ponechanou v uličce. Hadice ze vzduchem nebyla po použití uklizena. Ulička byla špatně osvětlena a k incidentu došlo v noci. Po prošetření případu společnost instalovala na špatně osvětlených místech osvětlení a přeložila vedení vzduchu a hadici. Veškerý personál je nyní proškolenován z hlediska povědomí o bezpečnosti a správě prostor.

Získání více informací/odkazy

Více informací týkajících se správného řízení bezpečnosti je k dispozici na webových stránkách agentury <http://osha.eu.int>. Veškeré publikace agentury je možné stáhnout zdarma. „Prevence pracovních úrazů“ bylo téma Evropského týdne pro bezpečnost a zdraví při práci, který uspořádaly členské země během října 2001 a více informací je možné nalézt na <http://osha.eu.int/ew2001/>. Na stránkách agentury jsou umístěny odkazy na internetové stránky členských zemí, kde je možné nalézt národní legislativu a návody týkající uklouznutí a zakopnutí: <http://ie.osha.eu.int/> pro Irsko <http://uk.osha.eu.int/> pro Spojené království

